

Ne jau Markss kapā griežas, bet gan Bruno Kalniņš trimdā kūleņo

PAR BRUNO KALNIŅA RAKSTU BRĪVIBĀ (nr. 3/73 - 'Jaunie kreisie')
UN CITĀM NACIONALPOLITISKĀM PARĀDIBĀM

VALDIS J.ĀBOLIŅŠ

Ja sāktu augšminētā rakstā pasvītrot teikumus, kas satur kādu faktu sagrozījumu, pierakstījumu, vai pat apzinātus melus, tad nāktos pasvītrot kā trūkums, un raksts kļūtu tīri sarkans.

((Ja meli nebūtu radušies apzināti demagoģiskā nolūkā, tad mūsu "tiešām milētā un apbrīnotā", "apvienojošā demokrātiskā personība", kā Gunārs Irbe cenšas viņu noformēt, ir kaut kādu tuvāk aplūkojamu iemeslu dēļ tiktāl pazaudējusi pārskatu pati pār savu rakstu, ka nav vairs spējusi izkoriģēt pat virspusīgas pretrunas.)))

Tādejādi varam saprast ELJAs Informācijas redaktoru grūtības lietišķi atbildēt uz šo rakstu, kura polēmisko raksturu arī viņi zina. Bet mēs pakļaujamies Brūno Kalniņa akadēmismam (kā nekā: doktors, politologs un sovjetologs) un viņa paskvilā vietumis pazibošai zinātniskai frazeoloģijai un aizmirstam, ka te nav darīšana ar zinātnisku iztirzājumu (tāds arī nemaz nav Brūno Kalniņa interesēs; garākā rakstā nepareizības tik vien būtu vairojušās), bet gan ar demagoģisku pamfletu. Apmierinoties ar faktisko nepareizību izlabošanu vien, mēs pārāk atstājam neievērotu politisko agresivitāti, ko tas pauž, bet kas tik ļoti runā pretīm Gunāra Irbes gandrīz vai jau brandtiski uzstilizētam Kalniņam mierīlim. Vēlēdamies šo agresivitāti izskaidrot tik vien ar bailēm, sēdēt starp diviem krēsliem, EI redaktori aizmirst, ka sociāldemokrātija tādejādi iekortelējusies jau labi sen, bet šodien tā viscaurim tieši grasās iepemt savu vietu uz viena no tiem, kas ir loģiska attīstība šķiru cīņu internacionālā saasinājuma laikā. Mums ir jāizvairās vispārināt trimdas parādības, bet gan jāpūlas, tās specifiski (=konkrēti) atvasināt no vispārīgām kategorijām un to attiecībām, kuras, savukārt, iegūstamas vēsturiski-ģenētiskā analīzē.

Līdz šim mēs šāda veida rakstus par sešdesmito gadu vidū konkrētu materiālo apstākļu izraisīto, tā saukto jauno kreiso kustību paziņām vai vienīgi no Adolfa Šildes spalvas. - Pie tam: cik izķēmota citkārt arī viņa uzburtā kreisā ainava nebūtu bijusi - Silde līdz šim vēl nekad nebija atļāvies tādus pierakstījumus par latviešu kreisajiem, kādus Brūno Kalniņš, sava zinātniskās kapacitātes prestiža aizsegā, iegrūž garāmejot.

Runa ir par Brūno Kalniņa ideoloģiski centrālo pārmetumu, ka "latviešu problēmas mūsu nedaudzie kreisie neuzskata par svarīgām." Nemaz nerunājot par to, ka ar šo apgalvojumu Brūno Kalniņš nonāk pretrunā ar sava rāksta sākumā izteikto uzskatu, ka latviešu jaunie kreisie radušies kā reakcija pret "konservatīvās trimdas ulmanisko ideoloģiju" (kas, savukārt, atkal nemaz nav taisnība) - tātad, nodarbojoties tieši ar kādu ļoti specifisku latviešu problēmu! - pietiku arī tik vien Kalniņa kungam jautāt, kur un kādu problēmu kop-sakarā tad nu viņš vispār ir ar latviešu jaunajiem kreisajiem iepazinies? - Vai viņš tos saticis Spartaka rindās?, vai pie NLF?,

NE JAU MARKSS...

vai varbūt pat iztālēm sev iztēlojies RAF (kas ir korrektais t.s. Bādera-Meinhofas-grupas apzīmējums - sarkanās armijas frakcija) sastāvā? - Nē, taču! Bet gan, kā smejas, viņš tos sazīmējis ELJAs Informācijas redakcijā! Ak, tad ELJAs Informācijas rediģēšana būtu pierādījums dezinteresei par latviešu problēmām? Lūk! Kāds varētu būt cēlonis tādām, paša pieredzei pretī runājošam falsifikātam? Kas varētu būt izraisījis tik aklu pārmetumu cilvēkiem, kuri tieši sāk racionāli nodarboties ar latviešu problēmām, ar Latvijas un ar trimdas situāciju, un mēģina to, pie tam, darīt radikāli, kas nenozīmē nekā cita, kā darīt darāmo pamatīgi, kerties parādībām pie saknēm. (((Jēdzienu 'radikāli' kā nievu lietojot, Brūno Kalniņš tvirti ierindojās pilsoniskajā visa kreisā noniecināšanas koncertā.)))

Neskatoties uz to, ka Brūno Kalniņš klāji uzrāda, ka viņam par jauno kreiso kustības nozīmi nav nekādas jēgas - vienuviet viņš uzsvērtās pieaugošo ietekmi, cituviet gluži pretējo - viņš savā rakstā kreisos vispār pūlas nostādīt par utopistiem, nihilistiem, anarchistiem vai galējiem dogmātiķiem Maskavas elcībā, - katrā ziņā, par plānprātiņiem, kuru domāšanai un darīšanai nav nekādas jēgas. Konsekventi viņš pareģo, ka nedz tāda domāšana, nedz darīšana trimdas latviešu jaunatnei nebūs pieņemama (viņš, saprotams, runā par "latviešu jaunatni"). (((Varētu būt, ka tur viņam tik tiešām taisnība, bet tad mums nāktos ievest viņu trimdas annālēs - kā trimdas gala pareģotāju.))) Lai plānprātība kļūtu nezinātājam lasītājam mazliet ticamāka, viņš savirknējis rindu bubulizētu nieku, kas nu kritīs uz viņu ar visu savu patieso smagumu atpakaļ, kā dažien paceltie akmeņi.

Tikai tīri akadēmiski būtu interesanti uzzināt, ar kādām izteikām Brūno Kalniņš pamatotu savus apgalvojumus, it kā jaunie kreisie noliegtu proletāriāta lomu šķiru cīņā.

Ir taisni otrādi!: Jaunie kreisie sāka atkal uzrādīt tieši proletārāta lomu šķiru cīņā, kuru (kā arī proletāriātu pašu) kapitalistiskajā ražošanā ar labpatiku noenkurojusies sociāldemokrātija sen bija aizmirusi un tādejādi aprakusi blakus tiešām kapā rotējošam Marksam. (((Vācijas FR, piemēram, arodbiedrības, kuru šķietamā nesaistība ar sociāldemokrātiju ir tikai vāji pamatots vēlēšanu slogans, atrodams varenāko uzņēmēju starpā; pārējās rietumu kapitālistiskajās valstīs stāvoklis ir tendenciāli tas pats.)))

Jau savā internacionālistiski-antiautoritārā fazē jaunie kreisie sāka atskārst, ka pamatā tezei par apziņas, kā atsevišķa revolucionāra momenta, izveidošanos stāv ideālistiski pārņemts proletariāta jēdziens, kas vairs neatbilst šodienas politiski-ekonomiskai realitātei. Izejot no internacionālā kapitālisma ražošanas attiecību nacionālās organizētības un ražošanas līdzekļu attīstības pakāpes, kā arī konstatējot ražošanas pieaugošo sabiedrisko raksturu, nācās atzīt, ka kapitalistiskā sabiedrībā ar augstu mechanizācijas pakāpi produkcijā, pieaugošu fiziskās darba slodzes samazināšanos un brīvā laika (t.s. sekundārās) izmantošanas palielināšanos nevar vairs lietot tradicionāli ar fizisku darbu saistītu strādniecības jēdzinu. It jo sevišķi jau tādēļ bija jāsāk konkretizēt proletāriāts, ka šodienas internacionāli monopolizētajā un centralizētajā kapitālistiskajā pasaulei arvien lielākas laužu masas atbilst proletariāta ekonomiskai definīcijai, ka viņas tiek izmantotas, bet tām pašām nav nekā cita, ko izmantot, kā savs darba spēks. Tas lika pārdomāt intelektuālu-technologu šķiriskās nosacītības, kā arī ievērot internacionālā kapitālisma pauperizētās Trešās Pasaules nozīmi proletariāta nacionālajā konkretizācijā.

Tai laikā sociāldemokrātija jau sen vairs nerunāja par proletāriātu (ko tā, pēdējā laikā, jauno kreiso iespaidā, maskēšanās nolūkos atsākus), bet gan vienīgi par darba nēmējiem un algu nolīgumu partne-

NE JAU MARKSS...

riem. - jau tādejādi vien norādot, ka viņi stāv kapitāla pusē - jo: ne jau strādnieks, bet gan kapitālists nēm darbu; strādnieks to dod; tas ir vienīgais, ko viņš var dot - saņemot par to tikai mazu daļiņu sava darba laikā saražoto vērtību - savu algu; tās lielums nebūt netiek norunāts brīvu un vienlīdzīgu partneru līgumos, jo strādnieks un uzņēmējs nebūt nav juridiski (skatoties pēc viņu īpašumu attiecībām) vienlīdzīgi!!

Lai gan Markss pagājušā gadsimtā nespēja pilnā mērā iedomāties kapitālistiskās sistēmas attīstības ātrumu un kvantitāti, tad tomēr viņš, pateicoties savai dialektiski-materialistiskai metodei, ir spējis anticipēt lielu daļu šodien valdošo sabiedrisko attiecību - jo nedz viņa metode, nedz viņa proletāriāta jēdziens bija stātiski nosacīti, kā to viņam retrospektīvi vēlas piešūt Brūno Kalniņš.

Markss ļoti labi apzinājās proletāriāta dubulto raksturu: - pirmkārt: proletāriāta progresīvo, revolūciju un atbrīvotu cilvēci sevī nesošo pusi (tā lasi arī Raini), bet tikpat labi viņš arī zināja, ka kapitālistiskos apstākļos proletāriāts ir arī kapitālisma balsts, jo bez proletāriāta kapitālisms nespētu eksistēt. Tāpat arī, kā Markss zināja, ka katrs uzlabojums strādnieku situācijā nāk gan

NEŠKIRSTI - LAS! ELJA'S INFORMĀCIJU!

proletariātam par labu un veicina tā spējas taisīt revolūciju, bet reizē nāk par labu arī kapitālismam, jo tas tāpēc spiests izstrādāt vēl rafinētākus izmantošanas un virsvērtības ražošanas gājienus.

((Un Brūno Kalniņš maldās, domādams, ka "taisīt revolūciju" būtu kaut kas pārmetams, utopisks, nereāls, - jo, saprotams, revolūciju, t.i.: proletārisku revolūciju taisīs, jo to apzināti darīs apzinīgi cilvēki, kas zina, ko dara - saprotams, ka tas notiek revolucionārā situācijā. Bet tas, un ar to marksisms atšķiras no jebkatra (arī EI redaktoru) ideālisma, nenāks pats nedz no sevis, nedz no gaisa (kā SVĒTAIS GARS), nedz iz revolucionāras apziņas revolucionārā situācijā vien, ja to netaisīs!)))

Līdz ar to ir gluži marksistiski (un Brūno Kalniņam nepiedien Marks vārdā par to šķēndēties), konstatēt, ka proletāriāts (strādnieku šķira, pamatšķira, simboliski saka Rainis) ir arī kapitālismu balstošs moments. Neviens kreisais nekur nav apšaubījis proletāriāta revolucionāro lomu, izņemot sociāldemokrātus, kas domā, ka cilvēku atbrīvošanās varētu notikt perspektīvi bez revolūcijas, bet aizmirst, ka arī kapitālismam ir dubults raksturs, ka tas gan nes sevī atbrīvošanās iedīglus, bet ka tā otrā komponente ir cilvēces pašiznīcināšanās, ja to neaptur revolūcija!

((Varbūt tieši tādēļ sociālistiskā bloka valstis ir tik aizdomīgi-atturīgas pret Ata Lejiņa un daudzu citu reakcionāru pieprasīto

NE JAU MARKSS...

brīvās (neierobežotās) domu un ideju izmaiņu starp abām sistēmām, jo kā teikt, nelaimē neviens ar tīšu prātu iekšā negrib skriet!))) Jauno kreiso kustības ietekmē proletāriāta jēdziens ir sācis kļūt konkrētāks, kapitālisma šodienas attīstības pakāpei atbilstošāks nekā Brūno Kalniņa dogmātiski pārņemtais pagājušā gadsimta, kura nelietojamības aizsegā tad var paktēt ar kapitālu. Proletariāta konkretizēšanās un šķiru cīņas internacionāla un nacionāla saasināšanās nenovēršami katrā kapitālistā un tā aizstāvī sadzen pāniskas bailes - tātad arī sociāldemokrātā, jo tas nevēlas nedz šķiru cīņu, nedz revolūciju; sociāldemokrātam vajadzīgs kapitālisms kā ēst, jo tikai tā paspārnē tas var spēlēties ar savām reformām un evolūcijām. Tad sociāldemokrāti, saprotams, kapitālistiskā miera un kārtības labad (kā cita?) sarokojas pat ar reakcionāri konservatīvajiem (lai trimdas miera dēļ nelietotum atbilstošāku jēdzienu) kopējā bļāvienā (un, ja vajadzīgs: šāvienā, sk. piem. Noski) pret tiem kreisajiem radikāliem.

Tātad, Brūno Kalniņam, vēl vairāk, nekā Adolfam Šildem, ir jāapkaro visi tie, kas vēlas mainīt pastāvošos apstākļus. Vēl vairāk tādēļ, ka Adolfs Šilde ideoloģiski pārstāv kādu samērā novecojušos kapitālisma variantu, bet Brūno Kalniņš tā drusku modernāko versiju. Jaukie sociāldemokrāti, Vācijā, piem., Juso, ir, saprotams, kapitālisma modernākie pārstāvji - gods, kam gods - ko gan laikam, savukārt par LSDSP Stokholmas Jaunatnes Kopu nevarētu teikt, jo viņi sava nereflektētā nacionālisma pavadā, nespēj saskatīt kapitālisma internacionālo raksturu.

Mainīt pastāvošos apstākļus! - Labi!, teiks Brūno Kalniņš, bet: kur ir programma, kā izskatīsies pēc maiņas? Niekalbjiem viņš tādejādi pūlas demonstrēt savu tālredzību un itkā gādību un rūpību, bet īstēnībā viņš ar to demonstrēt savu neloģiskumu un antihumānismu.

Jo: kā gan var pieprasīt parečojumus par to, kā dzīvos un savu dzīvi organizēs atbrīvojusies (nevis: atbrīvotā!) cilvēce pēc tagad vēl nebrīvu cilvēku revolūcijas, cilvēki, kas savu vēsturi un dzīvi nav vēl spējīgi veidot un organizēt pāri? - Kā to var pieprasīt no cilvēkiem, kas paši vēl joprojām pakļauti citu cilvēku un preču attiecību varai? Tikai neizprotot humānismu, var pieprasīt, lai mēs šodien noteiktum, kā dzīvos mūsu atbrīvojušies biedri!

Pirmais solis uz atbrīvošanos ir revolūcija (pie kam, nevis viena revolūcija, bet gan, kā jau Markss uz tonorādīja, būs nepieciešamas 50, vai pat loo revolūcijas). Revolūcijas pirmais(!) solis ir pri-vātīpašumā peļņu lokošo ražošanas līdzekļu nodošana sabiedriskā īpašumā (to īpašumā, kas ar šiem līdzekļiem tik tiešām ražo). Kādā formā sabiedrība tad šo savu īpašumu organizē, tas atkarājas no dotajiem vēsturiskiem apstākļiem dotajā vidē.

Tātad, pieprasījums pēc prognozēm par nākotnes sabiedrības dzīvi ir absurd!

Vienīgais, kas ir jāizstrādā, ir programma - stratēģija un taktika, kā taisīt revolūciju. Tas ir: kas ir revolucionārais subjekts un kādi ir revolucionārie apstākļi. Bet Brūno Kalniņš neprasa šādu konkrētu programmu. Viņš prasa tieši to, ko pats ar Ata Lejiņa ne-kvalificētajiem vārdiem pārmēt latviešu jaunajiem kreisajiem: mul-dēšanu pa mākoņiem! - Brūno Kalniņš nav ieinteresēts pastāvošo apstākļu maiņā!

Tas ir attiecināms arī uz latviešu trimdu!

Arī trimdas apstākļos un tās attiecībās pret Latviju Brūno Kalniņš, tāpat, kā pārējie emigranti, nevēlas neko mainīt. Ir labi, kā ir; vēl labāk būtu, kā bija - saprotams, šodienas kapitālisma attīstītākās formās, ne jau antikvētās ulmaniskās. Tas ir, ko Brūno Kalniņš vēlas - kapitālisma atkalieviešanu Latvijā. To nozīmē runas par "ne-atkarīgu un demokrātisku" Latvijas "atbrīvošanu". Šim mērķim, pēc BK, vajadzētu šodien arī kalpot katram braucienam uz Latviju. Tur bū-

NE JAU MARKSS...

tu paužama mūsu (t.i.: kapitālistiskā) pārliecība. Tam pašam mērķim kalpo arī mūsu trimdas viltus interese par t.s. demokrātisko kustību Padomju Savienībā, metot vienā lielā kopējā katlā visas oposicionārās parādības. Kā gan citādi? Jo, lai atšķirtu progresīvo no reakcionārā t.s. demokrātiskajā kustībā, par nožēlošanu, nepietiek vienīgi vēlēties kapitālistisku apstākļu atkalnodibināšanu Padomju Savienīvā.

Latviešu jauno kreiso pasākums ir tieši tas, ka viņi ir sākuši praktiski nodarboties ar latviešu problēmām. Viņu 'vaina' ir jau tieši tā, ka viņi sāk pastāvošo trimdas apstākļu konkrētu, t.i., materiālistisku analīzi. Varētu pat teikt, ka latviešu jauno kreiso raksturīgākā īpašība ir tieši viņu latviskums, jo viņi ir sākuši apzināt savu situāciju: Ko šodien nozīmē latvietim atrasties ārpus Latvijas? Kāpēc tas tā ir? Ko šādā situācijā varam darīt? Savu piedauzību šādi jautājumi iegūst ar to, ka tie neattiecas vairs vienīgi uz trimdu, bet gan koncentrējas jautājumā: Kāds varētu būt mūsu šeit, ārpus Latvijas, dzīvojošo latviešu piennesums Latvijas problēmu risināšanā? Un pacelt šādu jautājumu nav nedz ģeģība, nedz politiska naivitāte, bet gan apziņa, ka no šī jautājuma praktiskas atbildēšanas atkarājas katra ārpus Latvijas dzīvojoša l a t v i e š a būt, vai nebūt. Tā ir arī apziņa, ka visa pārējā, tikai uz trimdu, vai uz kapitālisma atkaliieviešanu Latvijā izvērstā dzīvošana trimdā nav latvieša un latviešu cienīga. (((Ka LKP nekad nepielaidēs Brūno Kalniņa piedalīšanos Latvijas problemātikas kapitalistiskā risināšanā, ir tikpat skaidrs, kā savukārt kādas ASV jauniešu (!sic!) grupas piedzīvojumi nebūt nav pierādījums tam, ka ar Lešinski varētu sarunāties tikai vispārēji un nenozīmīgi.))) Latviešu jauno kreiso latviskums ir pat pārāk liels un vēl vienmēr trimdiskā nacionālisma iespaidots, par ko liecina pārāk nedialectiskā Lēpina nacionālitāšu politikas uzsvēršana un izolētā recepcija.

Saprotams, ka latviešu jaunajiem kreisajiem nevar būt nekādu konkrētu prasību Latvijas lietās - jo Brūno Kalniņš, acīmredzot, nepazīst citu attiecību pret Latviju, kā vienīgi prasībās izsakāmas. Un lai vispār varētu uzstādīt kaut kādas konkrētas prasības, ir jābūt konkrētām attiecībām ar Latviju. Kamēr mūsu attiecības ar to ir tikvien ideālistiskas un metafiziskas (t.i.: nekonkrētas), mums nevar arī būt nekādu konkrētu prasību (visas t.s. "konkrētās" prasības ir atmaskojamas par ideālistiskām).

Lai mēs varētum radīt konkrētas attiecības ar Latviju, mums vispirms ir jāzin, kā pamatojas pašreizējās attiecības - nepieciešama konkrēti praktiska analīze. Lai analīze būtu praktiska, nevis tikai akadēmiska "muldēšana pa mākoņiem", tai jāvadās no pārdomām, ko mēs šeitan, ārpus Latvijas dzīvojot, varam darīt viņas labā. Labā! Nevis sliktā!

Kopsakarā ar pastāvošās situācijas un tās pilsonisko aizplīvurojumu analīzi, jaunie kreisie ir sākuši izzināt tādu tradētu terminu, kā 'brīvība', 'demokrātija', 'neatkarība', etc. materiālās cēloņsakarības, kā secībā par jaunu atklājās šo jēdzienu aizmirstās sabiedriskās nosacītības. Sie jēdzieni nebūt nav tik noapaļoti un nesastricināmi, kā mums to māca pilsoniskā sociālizācija, bet tie gan, radušies pavisam nosacītu vēsturiski ekonomisku attīstību secībā. Tie, tāpat kā visi pārējie pilsoniskie ideologēmi, ir konkrēti pamatojami kā dažādu interešu un konfliktu izpausmes formas, bet nevis ar kaut kādām vispārcilvēciskām tiesībām uz brīvību etc.

Tas nozīmē, ka tieši kreiso analīzē šie jēdzieni sāk iegūt savu šodienai atbilstošo vēsturisko konkrētību un tiešumu. Tie no tabuizētiem ideāliem, kuru vārdā var atlauties visdažnedažākās neģēlibas, pārvēršās tiešos, šodien veicamos uzdevumos.

Tā izzīnas gaitā izrādījās, ka, piemēram, brīvība nebūt nav vienīgi iespēja, domāt itkā neatkarīgi no materiāliem apstākļiem, nedz

NE JAU MARKSS...

tā ir tiesības pēc iegribas mainīt dzīves vietas un ceļot apkārt, nedz tā ir ierobežojama valstiskas suverenitātes jēdzienos. Tādā traktējumā jēdziens brīvība atbilst vienīgi agrīnā, brīvā (!) konkurences kapitālisma noteikai pilsoņu (tirgoņu-uzņēmēju) pašapziņai un kapitālistiskā tirgus nepieciešamībām, pēc iespējas neierobežoti (!) un neatkarīgi (!) no to bremzējošām varām izplēsteis un izmantot visas pasaules bagātības uz strādājošo rēķina. Brīvība, tieši pretēji šādai izpratnei, ir uzdevums, ierobežot (!) kapitālistiskā tirgus mechanizmu anarchistisko izplēšanos un padarīt visus sabiedriskos procesus tieši atkarīgus (!) no cilvēku vēlmju un nepieciešamību piepildīšanas. Brīvība, tātad, nav nedz lasāma, nedz atbalstāma, nedz prasāma (kā to par tikvien saukli vēlas padarīt LSDSP jaunatnes kopa), bet tā ir gan uzdevums cīnīties par cilvēku atbrīvošanas no citu cilvēku un preču maiņas attiecību varas pār tiem, lai tad, beidzot, cilvēki varētu sākt veidot savu vēsturi paši pēc savām konkrētajām vajadzībām.

Ideālistisko reformistu saucieni pēc brīvas domu izmaiņas starp sociālistiskā bloka un kapitālistiskajām valstīm ir, labākā gadījumā, antikvēta pilsoniskā ideālisma nosacīti. Istenībā, kaut arī pašiem saucējiem to neapzinoties, tas ir aukstā kara turpinājums ar citiem līdzekļiem. Jo domas nedz jebkad ir bijušas brīvas, nedz arī ir jebkad brīvi izmainījušās, bet gan vienmēr tās ir bijušas noteiktu ekonomisku apstākļu, interešu un konfliktu pamatotas.

Tieši materiālā nebrīvībā dzīvojošiem cilvēkiem ir kompensatoriski nepieciešams, uzsvērt savu domu brīvību, savas personas (putna!) brīvību, lai tā padarītu sevi šķietami inertu pret savas reālās dzīves ikdienā piedzīvojamiem materiāliem spaidiem. Pie tam ir vienmēr aizdomīgi, dzirdēt uzsveram brīvības izolēti individuālizēto rakstu laikmetā, kad ražošana attīstās sabiedriskotas produkcijas virzienā.

Brīvības verbalizēšana pamatojas metodiski tipiskajā ideālistiskajā gājienā, atdalīt cilvēkā materiālo no garīgā, to tam vēl pakārtojot, kādejādi tad var atlauties mainīt domas brīvi kā zeķes, bet nemainīt materiālos apstākļus.

Cilvēku garīgās dzīves teorētiskā atdalīšana no to nosacītajiem materiāliem apstākļiem parādās arī trimdā ierastajā 'latviskuma' traktējumā, kam nav vairs nekāda sakara ar trimdas locekļu materiālo reproducēšanos. Līdz ar to klūst arī iespējams, tieši latviskuma vārdā gadiem ilgi nodarboties ar gluži nelatviskām izrīcībām.

Tiek aizmirsts, ka latviskums var izpausties tik vien konkrētā, praktiskā attiecībā pret to realitāti, no kuras atvasinās termins 'latvisks' - 'attiecībā pret Latviju tās šodienas padomju realitātē.'

Mūsu sastingušo un ideoloģizēto attiecību pret Latviju izzināšanā un konkretizēšanā Brūno Kalniņš pamatoti (ja zinām viņa faktiskās intereses: kapitālismā atkalieviešanu Latvijā) saredz visa ļaunā iemiesojumu, jo tās gaitā varētu, jau tagad paredzami, izkristalizēties, ka trimdā nebūt tas rīkojās latviski, kas, trimdas sastingušo apstākļu aizvējā gozēdamies, iepretim Latvijai un latviešiem tur pauž tikvien savu nepārbaudīto pārliecību.

Latviskuma ārzemēs galvenais punkts varētu izrādīties progresīvi solidārisku attiecību izveidošana ar Latviju - arī tās nenāk nedz pašas no sevis, nedz iz trimdas draudžu namiem, etc., bet gan šīs attiecības jāveido, jātaisa! Ka attiecībām ar Latviju jābūt solidāriskām, ir pats par sevi saprotams; jo ar nesolidāriskiem, naidīgiem cilvēkiem neviens tīšu prātu attiecības nedibina. Solidāritāte, savukārt, kā jau dialektisks jēdziens, nebūt nenozīmē, kā to Brūno Kalniņš labpatiktos tūlīt pārmest, nekritiska visa tā par labu pēmšanu, kas šodien hotiek Latvijā. Tā nenozīmē arī itkā tautas vairākuma vārdā liekuļotu interesi par t.s. demokrātisko kustību, pie tam nespējot atšķirt, kas tanī progresīvs, kas reakcionārs un kaitīgs. Jo Padomju Savienība ir sabiedrība cēļā uz komūnismu. Tas nozīmē, ka

ka tai vēl lielā mērā jācīnās ar dažādā veida pilsoniskiem reliktiem, kas, gadu simtos izveidojušies un ieskpojušies, nav lēti 50 gados pārvarami.

Tikvien apgūstot un pielietojot šodienā materiālistiiskās analīzes un prakses metodi, mēs varam gūt priekšnoteikumus solidāriskai rīcībai pret Latviju. Tikai tad mēs reāli spētu izšķirt, kādas parādības Latvijā ir progresīvas, virzītas uz cilvēku atbrīvošanos, kādas, turpretīm, šo attīstīšanos kavē. Tās tad arī mums būtu jāapkaro, neskatoties uz to (resp. tad reāli ar to rēķinoties), cik liels atbalsts tautā (un mūsos pašos) tādām parādībām vēl arī nebūtu. Pie tam mēs nedrīkstētum aizmirst, ka visas parādības Padomju Savienībā, neskatoties uz to, cik liela arī būtu to līdzība ar attiecīgām parādībām Rietumos, jeb cik ļoti tās arī apmierinātu mūsu pašu reakcionārās vēlmes, ir gluži kaut kas cīts, nekā atbilstošās parādības šeitan. Jo parādības Padomu Savienībā balstās uz fundamentāli citiem ražošanas apstākļiem, nekā Rietumos!

Tikai šādu pārdomu gaismā Brūno Kalniņa kreisās kustības nomelnējumi iegūst savu nozīmi. Tikai vēlmē, ievest Latvijā atkal kapitalistiku iekārtu, bet līdz tam 'mīligi' piepaturēt ierastos trimdas kapitālistiskos apstāklus, redzams pamatojums latviešu trimdas sociāldemokrātu sāktai cīņai, lai pārņemtu trimdas un Latvijas atkāptālistiskošanas ideoloģisko vadību - kā jau tas tai, kā modernākai kapitāla frakcijai, piederās.

Taktiski pareizi, kā pirms gājiens, ir izvēlēts uzbrukums ELJAI, mēginot to šķelt un no tās kā plānprātiņus atdalīt visus tos, kas spētu sarežēt sociāldemokrātijas objektīvo sistēmbalstošo lomu - t.s. kreisos. Viņi cer, ka pēc tam LSDSP jaunatnes kopai ar Ati Lejiņu priekšgalā būs viegla spēle, piedāvāt sevi iepolītizētai un liberālai ELJAI kā šķietami progresīvu alternatīvu.

Mums jāapzinās, ka iet sociāldemokrātisko ceļu trimdas situācijā nav nekas cits, kā vienīgi līdz šim notikušā turpinājums - gan jauņakas un spīdīgākas drānās, nekā tik tiešām novalkātie ulmaniskie mundieri (lai gan piegriezums ir tas pats!). Bet arī tās apputēs un novalkāsies tāpat, kā plīsīs kapitālisms.

Pie tam, sociāldemokrātiska uzbrukuma bīstamība ELJAI slēpjās šī uzbrukuma lēti manipulējamā demagoģiskajā taktikā: savus verbālos, tikai šķietami progresīvos saukļus viņi 'pamato' ar sen pazīstamiem un itin ulmaniskiem nacionāliem uzsaukumiem un pašu nacionālās stājas apzvērējumiem, kas vairumam trimdas sabiedrības nosacītajā dubultajā pilsoniskajā slodzē smokošo cilvēku iet pie sirds kā medus.

((Dubulta šī slodze ir tādejādi, ka, pirmkārt, mums jāiztur viss mūsu patvērumu zemju kapitālistiskais smagums, ko tad palielina mūsu ģimeņu un trimdas sabiedrības represīvais spiediens.)))

Mums jārēķinājas ar to, kā šī gada ELJAs kongresā nāksies sastapties ar sociāldemokrātiskās demagoģijas spēcīgāku zalvi, nekā to piedzīvoja 2.VLJKā Londonā. Ar savu publikā un citkārt nopeltā ulmaniskajā trimdas presē patīkami uztverto, populāro ELJAs Skandināvijas nodalas ziemas programmu LSDSP JK domā esam ieguvuši pietiekami reputācijas, lai varētu sākt tīkot pēc visas ELJAs vadības un, it jo sevišķi, ELJAs Informācijas, kuras redaktori tad arī ir vienīgie, kurus Brūno Kalniņš skaidri un gaiši uzskatāmi pierēķina kreisajiem radikāliem, tā nododot, pret ko viņš vēršās un pēc kā viņš tīko! Savai prasāmai, atbalstāmai un (galvenokārt ne-) lasāmai Brīvībai viņš vēlētos pakļaut ja ne katru, tad vismaz antikapitālistisko ELJAs Informāciju!

Šī gada ELJAs kongresā, tātad, jāuzmanās no jebkāda veida moralizējošiem nacionālpolītiskiem uzsaukumiem un biedinājumiem neiekļūt debesīs, lai nenonāktu sociāldemokrātiskā strupcelā, jo sociāldemokrātiskā morāle un debesis ir kapitālistiskas, tātad: nelatviskas!